

می‌گویند ما در هر روزمان با روز قبل فرق کرده‌ایم. ما امروز با یک سال پیش فرق داریم و شخصیتمان متفاوت است. پس لحظات، دقیق، ساعات، روزها، ماه‌ها و سال‌های ما دارد برای ما اتفاقاتی را رقم می‌زند. تصور کنید حالا رسیده‌ایم به روز آخر عمرمان. شصت یا هفتاد سال بر ما گذشته است و حتماً چیزی برای ما ذخیره شده است. ما با کلماتی مانند بیمه عمر یا ذخیره آخرت بیشتر آشنا هستیم؛ چون بیشتر به گوش ما خورده است؛ اما با ذخیره عمر یا پس انداز عمر، نه!

بیا ببینیم این دو مفهوم را به هم پیوند بدهیم. ذخیره عمر ما، همان شخصیت بر جای مانده از ماست و همین است که به دنیای دیگر منتقل می‌شود و همین است که از آن به ذخیره آخرت تعبیر می‌شود. هرچه کردیم و هرچه بودیم و هرچه شدیم، یک بار دیگر به ما نشان می‌دهند. روز قیامت به ما می‌گویند: این خودت هستی. این چیزی است که خودت ساخته‌ای و شخصیت تو این است که ذخیره کرده‌ای و الان با خودت آورده‌ای؛ همان آدم هفتاد ساله. آنجا «خود واقعی» ما و «شخصیت پس انداز شده» ما را به خودمان نشان می‌دهند. می‌گویند: «خودت را ببین، کتاب وجودت را بخوان، خودت قضاوت کن؛ و تو می‌گویی این نسخه دنیایی خودم هست. این همان است که خودم ساخته‌ام. درست است؛ این خودم هستم!» (مضمون آیه ۱۴ سوره اسراء) در دنیا چه چیزی شخصیت ما را می‌سازد؟ خیلی چیزها. از همه مهم‌تر رسیدگی به همسر، تربیت فرزند، محبت‌ها، خدمات بی‌مزد و منت، فداکاری‌ها، تحمل مشکلات، دلسوزی‌ها در حق اطرافیان؛ یا خدای نکرده... پس بیابیم و بفهمیم که چه چیزی پس انداز می‌کنیم.

ما گاهی به نتایج کارهای روزمره مان فکر نمی‌کنیم یا لاقلاً در دسترس و پیدا نیستند. کارهای ما یک پیدا و پنهانی دارد. یک مثال ساده می‌زنم. ما صبحانه که می‌خوریم با طبق عادت همه روزها مان است یا برای رفع گرسنگی و برطرف شدن احساس گرسنگی. خوب این تا حدی پیداست؛ اما یک نتیجه دیگر هم دارد که معمولاً پیدا نیست یا از آن غافلیم و آن این است که مثلاً انرژی شش ساعت کار را از طریق آن به دست می‌آوریم؛ یعنی شش ساعت ذخیره انرژی. یا مثلاً یک کارمند سی روز کار می‌کند اما در ازای هر روز کار، همان روز چیزی را دریافت نمی‌کند بلکه یک جا برایش ذخیره می‌شود و آخر ماه به او می‌دهند. این هم می‌شود ذخیره کار. از این قبیل موارد در زندگی روزمره همه ما زیاد است؛ اما اینجا می‌خواهم به یکی از موارد که مهم‌تر است و اتفاقاً بیش از همه پنهان است یا مورد غفلت واقع می‌شود، اشاره کنم. اگر از ما سؤال بشود که «در برابر گذر لحظه لحظه عمرمان چه اتفاقی می‌افتد؟» یا «چه چیزی به ما می‌دهند و چه برای خود ذخیره می‌کنیم؟»، در اینجا شاید یک پاسخ فوری درست و قانع‌کننده بدهیم یا حداقل بگوییم: «باید فکر کنم و ببینم آیا به جواب درست می‌رسم؟» من می‌خواهم کمی این موضوع را برای شما خواننده گرامی آفتابی کنم. روان‌شناسان معتقدند که همه کارهای انسان یک نتیجه پنهانی هم دارد که به آن شخصیت یا شخصیت‌سازی می‌گویند؛ یعنی انسان با تلاش و کار دارد شخصیت خودش را شکل می‌دهد. هیچ کاری نیست که در شخصیت‌سازی سهیم نباشد؛ از کارهای ساده مثل خوردن و خوابیدن گرفته تا کارهای پیچیده علمی و فنی. به همین خاطر دانشمندان